

TUZSON JÁNOS dr., tanársegéd. Selmeczbánya, Hontm.

VADAS JENŐ, akad. tanár, lev. tag. Selmeczbánya, Hontm.

WACHENHUSEN ANTAL, cs. és kir. vadászörnagyt. lev. tag. Fehértemplom, Temesm.

* WILDBURG ALADÁR báró, Bihar-Illye.

WOKRZÁL TÓDOR, Batta (Krassó-Szörényim).

* ZSÓTÉR LÁSZLÓ, Szeged.

TUZSON, JOH. DR., Assistent bei der Akademie, Selmeczbánya, Com. Hont.

VADAS, EUGEN, Prof. Corresp. Mitglied, Selmeczbánya, Com. Hont.

WACHENHUSEN, ANTON von, k. u. k. Oberstlieutenant, Corresp. Mitgl. Fehértemplom, Com. Temes.

* WILDBURG, ALADÁR, Freiherr von, Bihar-Illye.

WOKRZAL, THEODOR, Batta, Com. Krassó-Szörény.

* ZSÓTÉR, LADISLAUS von, Szeged.

NECROLOG.

Nemes HOMEYER SÁNDOR.

1834—1903.

Folyó évi július hó 14-én halt meg Greifswaldban nemes HOMEYER SÁNDOR ny. örnagy, jeles ornithologus és entomologus, talpig ember, ki a germán törzs összes szeretetreméltó tulajdonságait ritka tökéletességben egyesítette magában.

Nemcsak a M. O. K., melynek HOMEYER tiszteleti tagja volt, hanem egész Magyarország nagyot vesztett e férfiú elhunytával, mert igaz barátja volt hazánknak.

Bizonyos tartózkodással jött 1891-ben Budapestre, hogy a 11-dik Nemzetközi Ornithologiai Congressuson a diszelőadást megtartsa, mert akkoron Magyarországot sötétebbnek tartotta még Afrika legsötétebb részeinél is, a melyekből egykoron a gyilkos epeláz kiszorította.

De a poharaknak a fehér asztalnál való összeesengése, az első szabad szó, a mely elhangzott, csodás, varázsló hatást gyakorolt erre a bölényszakálú óriásra — mert valójában az volt. Alak szerint óriás, lelkesedve a szakért, nyiltszívű, hozzá egy jó gyermek ártatlan kedélyével megáldva.

A mint észrevette, hogy magyar földön a szó szabad, valóságos beszéd-düh szállotta meg.

A felköszöntés, mely az igaz magyarságot annyira jellemzi, megragadta lelkét. Mondott

Aquila, X.

ALEXANDER von HOMEYER.

1834—1903.

Am 14. Juli 1903 starb zu Greifswald ALEXANDER VON HOMEYER, Major a. D., tüchtiger Ornithologe und Entomologe und ein ganzer Mann, der alle liebenswürdigen Eigenschaften des germanischen Stammes in seltener Vollkommenheit in sich vereinigte.

Nicht nur die U. O. C., deren Ehrenmitglied v. HOMEYER war, sondern ganz Ungarn hat durch den Abgang dieses Mannes einen herben Verlust erlitten. Er war ein wahrer Freund Ungarns.

Gewissermassen zögernd kam er im Jahre 1891 nach Budapest, um den Festvortrag auf dem II. internationalen Congresse zu halten; denn er stellte sich Ungarn noch dunkler vor, als die Gefilde Afrikas, von wo ihn das mörderische Gallenfieber einst vertrieb.

Aber das erste Zusammenklirren der Gläser, die ersten frank und freien Worte am weissen Tisch, wirkten zauberhaft auf diesen Recken mit dem Wisentbart — denn das war er! Ein Hüne von Gestalt, begeistert für sein Fach, mit offenem Herzen und dem harmlosen Gemüth eines guten Kindes.

Als er bemerkte, dass man sich in Ungarn kein Blatt vor den Mund zu nehmen braucht, überkam ihn eine förmliche Redewuth.

Das Toastieren, eine Charaktereigenschaft der echten Ungarn, fuhr ihm in die Seele.

felköszöntöt és beszédet, a hol csak lehetett. A világ rosszasága, a hatalmasok igazságtalansága, az irigyek és álnokok ugyanesak kikapáltak ezekben; de barátaiért, a kik körülvették s az éljenzésben ki nem fáradtak, azokért kész volt a poklok kapuját megostromolni. És mikor már végre — úgy egy óra, vagy több multán — „kibeszélte“ magát, akkor a szünni nem akaró tetszés és dörgő éljenzés mámorában szinte olvadozva odafordult legkedvesebb emberéhez, mondván: „No de ez úgy-e sikerült!“ Igaz, mindig sikerült, mert úgy beszélt, a hogy érzett.

És 1891-ben vége volt az „Alexander“ névnek; belészeretett a Sándor-ba és „Sándor bácsink“ maradt élete utolsó lehelletéig.

A meddig lábaja csak engedte, évenként visszatért Magyarországra, leginkább CHERNEL-ékhez és MESZLENY-ékhez.

Az ornithologiai tekintetben híres Velencei tónál, a *Luscinola melanopogon* és *Locustella luscinoides klassiensis* hazájában, a legnagyobb odaadással figyelt minden hangra, színezetére és a rythmusra és tökéletesen biztosnak érezte magát ezekben, az is volt.

Ebből származott az első ürömcsepp, mely ragyogó életörömét megkeserítette. Chernel István, Madarász Gyula között és köztem civakodás keletkezett a *luscinoides* pirregése és az *Acrocephalus streperus* éneke fölött, a melybe HOMEYER is beleszólt, a miért MADARÁSZ nem éppen csinján érintette. És vége volt az egész ragyogásnak. A dolog kegyetlenül fájt ennek a nagy gyermeknek! Elpanaszolta nekem baját Drezdában, mire én sajátos modoromban azt mondtam: „Órnagy úr! ki a karddal és rajta!“ Erre azonban Sándor bácsi még szerencsétlenebb lett s végre opportunussá alakult, mondván: „Barátom! legjobb mégis, ha az ilyen ügyeket a homok nyeli el.“ El is nyelte — reá nézve!

A német ornithologiai társaság nagygyűlése Drezdában volt az utolsó, a melyet végig esinált, noha már akkor kifejlődött a lábaja és nehezen mozgott. De mégis eljött széles karimájú kalapjával a fején, vállán a nagy tarisznyával, a melyben mozgó ornithologiai

Er toastierte und hielt Reden wo es nur irgendwie auing. Die Schlechtigkeit der Welt, die Ungerechtigkeit der Potentaten, die Neidhammel und Duckmäuser kamen dabei übel davon; aber seine Freunde, die ihm umgaben und im Éljenrufen so unermüdlich waren, für die war er bereit die Hölle zu stürmen. Und wenn er sich dann — nach einer Stunde und noch mehr — „ausgeredet“ hatte und im donnernden Applaus vor heller Wonne beinahe zerschmolz, dann wendete er sich vertraulich an seinen liebsten Mann mit den Worten: „Das ist mir aber gelungen!“ — Ja es ist immer gelungen, weil er so sprach, wie er fühlte.

Und aus war es nach 1891 mit dem „Alexander“! er verliebte sich in die ungarische Form SÁNDOR und blieb für uns „SÁNDOR bácsi“ bis zur letzten Stunde.

So lange es sein Fussleiden nur immer gestattete, kehrte er jährlich nach Ungarn zurück, am liebsten zu CHERNEL und MESZLENY's. Am berühmten See von Velenceze, der classischen Heimath der *Luscinola melanopogon*, und auch der *Locustella luscinoides*, beobachtete er mit grösster Hingebnung jeden Laut nach Rythmus und Klangfarbe; er fühlte sich hierin vollkommen fest und war es auch.

Daraus sollte ihm der einzige bittere Wermuthstropfen in den hellen Becher der Lebensfreude fallen, Zwischen von CHERNEL, v. MADARÁSZ und mir entspann sich ein Streit über das Schwirren der *luscinoides* und den Gesang der *Acrocephalus streperus* und auch HOMEYER liess sich hören. MADARÁSZ berührte in einer Erwiderung HOMEYER etwas unsanft — und aus war es mit der ungetrübten Heligkeit! Die Sache schmerzte dem grossen Kinde ungemain. Er klagte mir sein Leid in Dresden, worauf ich in meiner Manier sagte: „Major! Heraus mit der Plempe! Dreinhauen!“ Da war aber Sándor bácsi noch unglücklicher und wurde schliesslich ganz opportunistisch, indem er sagte: „Freund! man muss solche Sachen im Sande verlaufen lassen!“ Sie verliefen auch — für ihn!

Die Versammlung der „Deutschen Ornithologischen Gesellschaft“ in Dresden war die letzte, an welcher v. HOMEYER noch voll und ganz theilnahm, obzwar er schon über seine Füsse klagte und schwer von der Stelle kam. Aber er kam, mit breitkrämpigem Hut und

levéltára volt; többek között valamennyi leirt és megnevezett madárfajnak a névjegyzéke, a melyből a kétségeket legott eloszlatta. Az oologiában és lepidopterologiában ritka jártassággal bírt és készséggel szolgált felvilágosítással. De a fajok szétforgácsolásának a nomenclatura folytonos változásának ellene volt.

És levelezni értett a jó HOMEYER, hogy no! Gyűlölte a modern rövid levélfarmát, a melynek csak megszólításában és az ajánlásában lappangott valami melegség. Az ő legkurtább levele nyolcz oldalt tett ki: „Hiszen csak ki kell, hogy fejezze magát az ember!“ Ez volt axiomája; és felpanaszolta keservét, hogy az emberek már nem is felelnek s ha igen, hát kurtán.

Kevés szóba foglalva: HOMEYER SÁNDOR talpig ember volt. Vitézül küzdött fegyverrel hazájáért; küzdött a tudomány előbbreviteléért a sötét világrész veszedelmei közepett és késő öregségig megőrizte szíve melegét és kedélye tisztaságát.

Az ilyen szabású férfiak folyton ritkulnak s helyökbe a kontinensen az ú. n. „fényes tollak“ tódulnak az Ornithologia szent berkeibe — — lassankint már valami rendőri felügyeletfélét kell alkalmazni; sőt itt-ott már az államügyész is utána nyult a „coma“-nak — — —

Hát hogyne fájna egy komoly, talpig becsületes szakember halála!?

HOMEYER munkásságának méltatása más lapra tartozik. Itt az ember és barát iránt róvtuk le igaz bánatunk adóját.

Tisztelet emlékének!

HERMAN ÖTTÓ.

seiner berühmten Umhängtasche, worin sich sein ambulantes ornithologisches Archiv befand, u. A. das Namen-Verzeichniss aller beschriebenen und benannten Vogelspecies, woraus er bei Controversen sofort Auskunft gab. Auch in der Oologie und Lepidopterologie war er ungemein fest und sicher, stets zur Auskunft bereit. Aber der Zersplitterung der Arten und der ewig wechselnden Nomenclatur war er absolut abhold.

Und Briefe schreiben konnte der gute von HOMEYER wie nur irgend einer! Er hasste die moderne, knappe Briefform, worin nur in der Ansprache und beim Empfehlen — manchmal! — etwas Wärme zu verspüren ist. Sein kürzester Brief war acht Seiten lang: „Man muss sich doch ausreden können!“ war sein Axiom; und er klagte, wie schmerzlich es ist, dass die Leute nicht antworten und wenn doch, dann kurz.

Mit wenigen Worten: ALEXANDER V. HOMEYER war ein ganzer Mann. Er kämpfte tapfer mit den Waffen für sein Vaterland; er kämpfte für den wissenschaftlichen Fortschritt inmitten der Gefahren des dunklen Welttheiles und bewahrte sich bis ins Alter ein warmes Herz und reines Gemüth.

Solche Männer werden stets seltener und seltener; an ihre Stelle drängen sich vielfach sogenannte „glänzende Federn“ in den heiligen Hain der Ornithologie — — man muss nach und nach schon eine Art von polizeilicher Aufsicht führen — ja selbst der Staatsanwalt muss hie und da nach der Coma greifen — — —

Wie soll uns der Tod eines ernsten, grundehrlichen, ganzen Fachmannes nicht nahegehen!?

Die Darstellung der Leistungen v. Homeyers, gehört auf ein anderes Blatt. Hier wollten wir dem Menschen den Tribut unserer Freundschaft und aufrichtigen Trauer zollen.

Ehre seinem Andenken!

OTTO HERMAN.

RADDE GUSZTÁV.

1831 — 1903.

1903 márczius 15-dikén halt meg Tiflisben RADDE GUSZTÁV, ázsiai és kaukázusi kutató, egyike a legderekabb és legszívósabb tudományos úttörőknek, a ki megalkotta a tiflisi kaukázusi múzeumot és az „Ornis caucasica“ című művet, a mely utóbbi maradandó és tiszteletreméltó emléket biztosít ennek a rendkívül sokoldalú tudósnak a madártan terén.

Bátorság, határozottság, kitartás avval a tehetséggel párosulva, hogy még a hatalmon levőket is képes volt a tudomány iránt lelkesíteni és tartósan megnyerni, e mellett tiszta fej és igazi szervező tehetség: ezek voltak RADDE jellemző tulajdonságai, s ezeknek tulajdoníthatók nagy sikerei.

A „Museum caucasicum“ úgy, a hogy azt RADDE megalkotta, mai állapotában szilárd és megbízható sarkpontja minden ázsiai kutatónak, foglalkozzék az állattannal, növény-tannal, ásványtannal, földtannal, régészettel vagy néprajzzal.

Azok a magyarok, a kik a Kaukázusba és belső Ázsiába tettek tudományos utazásokat, sokat köszönhetnek a tiflisi múzeumnak és RADDE-nak személyesen is, ezt el kell ismer-nünk.

1900-ban megjelent RADDE Párisban és résztvett a III. nemzetközi madártani kongresszuson, de többé nem a tudomány iránti érdeklődésből, mint inkább azért. — a mint ő maga mondta, — hogy Európától és barátaitól örökre elbucsúzzék.

Az a helyzet, a melyben mi — CHERNEL és én — találtuk RADDE-t, igazán páratlan volt. A Quai d'Orsay'-n levő épületben, a hol a kiállítás legtöbb irodája volt elhelyezve, s a hol mindig oly nyüzgés volt, mint valami hangyabolyban, ott volt a madártani kongresszus titkári irodája is, a hol jelentkezni kellett. Az épület régi volt, a folyosók sivarok és barátságtalanok; egy helyen volt egy asztal, előtte egy szolgáló vörös hajtóakkal; a közelben volt egy nagy személtáda, a melynek tetején egy görnyedt emberi alak ült. Én a szolgától CLAYBROOKE titkár után kérde-

GUSTAV RADDE.

1831 — 1903.

Am 15. März 1903 starb zu Tiflis einer der tüchtigsten, zähesten wissenschaftlichen Pioniere, der Asien- und Kaukasus-Forscher GUSTAV RADDE, der Schöpfer des kankasischen Museums zu Tiflis und des Werkes „Ornis Caucasica“, wclch' letzteres dem ausserordentlich vielseitigen Gelehrten ein bleibendes, ehrenvolles Denkmal auf dem Gebiete der Ornithologie sichert.

Muth, Entschlossenheit, Ausdauer, vereint mit der Gabe, selbst Gewalthaber für die Wissenschaft zu interessieren und dauernd zu gewinnen, dabei ein heller Geist und echtes Organisationstalent: diese Eigenschaften charakterisierten RADDE und diesen hatte er die grossen Erfolge zu verdanken.

Das „Museum Caucasicum“, so wie es RADDE geschaffen hat, ist seinem heutigen Bestande nach ein fester, verlässlicher Stützpunkt für jeden Asienforscher, er mag sich mit Zoologie, Botanik, Mineralogie, Geologie, Archäologie oder Ethnographie befassen.

Die nach dem Kaukasus und nach Inner-Asien gerichteten Expeditionen unternehmender Ungarn haben dem Museum zu Tiflis und persönlich RADDE viel zu verdanken; das muss anerkannt werden.

Im Jahre 1900 erschien RADDE in Paris und nahm am III. Internationalen Ornithologischen Congressse theil, nicht mehr aus wissenschaftlichem Interesse, als vielmehr — wie er sagte — um von Europa und seinen Freunden für immer Abschied zu nehmen.

Die Situation in der wir — v. CHERNEL und ich — RADDE antrafen, war ganz einzig. Im Gebäude am Quai d'Orsay, wo die meisten Sectionen der Ausstellung hansten und wo es tagsüber wie in einem Ameisenhaufen wimmelte, hatte auch das Secretariat des ornith. Congresses sein Bureau, wo man sich zu melden hatte. Das Gebäude war alt, die Gänge kahl, unfreundlich; auf einem Punkte stand ein Tisch, davor ein Bediensteter mit rothen Anschlägen; in der Nähe stand die grosse Kehrichttruhe, auf deren Deckel eine gebeugte menschliche Gestalt sass. Ich frug

zösködtem, CHERNEL pedig e közben a lánán ülő alakot nézte és egyszerre hozzám fordult ezekkel a szavakkal: „Hiszen ez RADDE!”

Mikor megismertettük magunkat, RADDE egészen boldog volt: „Megmentik az életemet. Nem bocsátanak be!” „Hogyan?” „Ez az ember nem akar beengedni, én pedig teljesen ki vagyok merülve!” Néhány perc alatt rendben volt a dolog, mert arra a kijelentésünkre, hogy egy császári orosz államtanácsosról van szó, rögtön félreállt a szolgál.

RADDE már meg volt törve, a lábak kezdtek megtagadni a szolgálatot. — csak a szeme villogott még és felismerhettük még az elbeszélőt.

Hazájától — Danzig — távol pihen már most örökre a hajdan oly fáradhatatlan kutató. — Nyugodjék békében.

Wüstnei Károly, porosz királyi építészeti tanácsos, buzgó ornithologus, 1902. december 21-én, 59 éves korában Schwerinben meghalt.

den Bediensteten nach Secretär CLAYBROOKE, v. CHERNEL betrachtete indessen die Gestalt auf der Truhe und wandte sich plötzlich mir zu, mit den Worten: „Das ist ja RADDE!”

Als wir uns zu erkennen gaben, war RADDE ganz glücklich: „Sie retten mir das Leben. Ich werde nicht vorgelassen!” „Ja, wieso denn?” „Der Mann verwehrt mir den Eintritt und ich bin total erschöpft!” In einigen Minuten war die Sache geordnet, denn auf unser Wort, es handelte sich um einen kais. russischen Staatsrath, trat der Bedienstete sofort zur Seite.

RADDE war gebrochen, die Füße begannen den Dienst zu versagen — nur das Auge leuchtete noch und der Erzähler war noch zu erkennen.

Weit von seiner Heimath — Danzig — ruht nun für ewig der einstige so rastlose Forscher. Er ruhe in Frieden!

Karl Wüstnei, königl. preussischer Baurath, eifriger Ornitholog, ist am 21. Dez. 1902. in Schwerin, im 59. Lebensjahre gestorben.

Könyvtári kimutatás. — Bibliotheks-Ausweis.

a) Szerzőktől beküldött nyomtatványok. — Von den Verfassern eingesendete Schriften.

1. AIGNER A. L.: Nécsey István. Emlékbeszéd. Budapest, 1903.
2. ALMÁSY GYÖRGY dr.: Utazásom Orosz-Turkesztánba. Budapest, 1901.
3. ANDERSEN, KNUD: Meddelelser om Faerøernes Fugle. 5te Raekke. Kjöbenhavn, 1902.
4. BAU, ALEXANDER: Antwort an Herrn Dr. Kurt Flöricke. Ruggburg bei Bregenz, 1903.
5. BONOMI AGOST: Arrigoni degli Oddi Dr. Ettore: Atlante Ornitologico. Rovereto, 1902.
6. BRUSINA, S.: Eine subtropische Oasis in Ungarn. Graz, 1902.
7. „ „ L'Atlante Ornitologico del Prof. E. Arrigoni degli Oddi. Siena, 1902.
8. „ „ Naše Jesetre. Zagreb, 1902.
9. „ „ Die Obedska Bara. Zagrab, 1902.
10. BUGGE, GEORG Dr.: Zur Kenntniss des Excretionsgefäss-Systems der Cestoden und Trematoden. Jena, 1902.
11. BURG, GUST. VON: Ornithologische Beobachtungen aus dem Jahre 1900. Aarau, 1902.
12. „ „ „ Ornithologische Beobachtungen der letzten 3 Jahre. Angeordnet vom Ornithol. Verein. Olten-Gösgen.
13. „ „ „ Der Tannenhäher — Nucifraga caryocatactes L. — im solothurnischen Jura. Aarau, 1902.
14. „ „ „ Unsere Raubvögel. Bern, 1902.
15. CHERNEL ISTV.: Az állatok és különösen hasznos madaraink védelméről. Kőszeg, 1902.

16. CLARKE, E.: Bird Migration in Great Britain and Ireland. Fifth Interim Report. London, 1902.
17. CLARKE, EAGLE WILL.: A month on the Eddystone: a study in Bird-migration. London, 1902.
18. CSÁVOLSZKY LAJ.: A kiegyezkedés. Budapest, 1902.
19. DRESSER, H. E.: On a new Pheasant from Japan. London, 1902.
20. " " " On some rare or unfigured Eggs of Palaearctic Birds. London, 1903.
21. " " " Notes on the Synonymy of some Palaearctic Birds. London, 1903.
22. EKAMA, DR. H.: Het verblijft van enkele trekvogels in Nederland. Utrecht, 1903.
23. FINSCH, O., DR.: Ueber zwei neue Vogelarten von Java. Leyden, 1902.
24. " " " Ueber *Dicaeum sollicitans* Hartert. Leyden, 1902.
25. " " " Ueber zwei bisher verkannte Arten: *Centropus nigrorufus* (Cuv.) und *C. grilli*, Hartl. Leyden, 1902.
26. " " " Indicatoridae. Leyden.
27. " " " Ueber einen neuen Nashornvogel der Gattung *Penelopides*. Reichb.
28. " " " Ueber die Arten der Bucerotiden-Gattung *Ortholophus*. Grant. Leyden.
29. " " " Ueber zwei bisher verkannte Arten: *Pitta angolensis*. Vieill. und *P. pulih*, Fraser. Leyden.
30. FÜRBRINGER, MAX: Zur vergleichenden Anatomie des Brustschulterapparates und Schultermuskeln. V. Theil. Vögel.
31. GAAL, GASTON: Süppedő sirdombok. Keszthely, 1903.
32. GIESELBERG, ALBERT, DR.: Zur Kenntniss der Hautdrüsen der Säugethiere. Braunschweig, 1901.
33. HAASE, O.: Ornithologische Notizen aus „St. Hubertus“ 1899 und 1900. Berlin, 1902.
34. HAIZMANN, WILH. aus Hoehdorf: Der Weisse Jura γ und δ in Schwaben. Stuttgart, 1902.
35. HELMS, O.: Ornithologische Jagttagelser fra Arsukfjorden, Sydgrönland. Kjöbenhavn, 1892.
36. " " Ornithologische Jagttagelser fra det nordlige Atlanterhav. Kjöbenhavn, 1897.
37. " " Ornithologische Jagttagelser fra Augmagsalik, Öst-Grönland. af I. Petersen, Kjöbenhavn, 1898.
38. " " Ornithologische Meddelelser fra Gronland. Kjöbenhavn, 1899.
39. " " Fortsatte ornithologische Meddelelser (1903) fra Grönland. Kjöbenhavn, 1903.
40. HENNICKE, DR.: Ueber die Anpassung des Gehörorganes der Wassersäugethiere an das Leben im Wasser.
41. HERMAN O.: A magyar nép arca és jelleme. Budapest, 1902.
42. IHNE, E.: Phänologische Mittheilungen (Jahrg. 1902). Nürnberg, 1903.
43. JABLONOWSKI, J.: Nochmals zur Krähenfrage. Gera, 1902.
44. KOLLIBAY: Auszug aus Heft 11—12, Jahrg. II der „Mittheilungen des Österr. Reichsbundes für Vogelkunde und Vogelschutz“.
45. " Neisse: Beiträge zur Kenntniss der Vogelwelt Dalmatiens. Hallein, 1903.
46. KOSKE, F.: Ornithologischer Jahresbericht über Pommern für 1902. Grünhof, 1903.
47. LEMKE ELIS.: 1. Stein-Sagen: 2. Ueber Tätowiren etc. Berlin, 1900.
48. " " Tatarische Teppich-Weberei. Berlin, 1901.
49. " " Alexander Treichel †. Berlin, 1901.
50. " " Die Eibe in der Volkskunde. Berlin, 1902.
51. LINDNER-WETTEBURG, P. C.: Eine Pilgerfahrt nach dem Mekka deutscher Ornithologen. Gera, 1902.
52. LISZT NÁNDOR, DR.: Babonák és népies gyógymódok Hajdumegyében. Budapest, 1903.
53. LOOS, KURT: Zur Frage über die Beurtheilung der Geschwindigkeit und der Entfernung fliegender Vögel. Berlin, 1903.
54. MADARÁSZ, DR. JUL. VON: Vorläufiges über einen neuen Rohrsänger (*Luscinida mimica*). Budapest, 1903.
55. MUNRO, ROB.: On the prehistoric Horses of Europa and their supposed domestication in Palaeolithic times. London, 1902.
56. Honderd-en-eerste Verslag van het Natuurkundig Genootschap te Groningen over het jaar 1901. Groningen.
57. NEMÉNYI AMBRUS: Bureaukraezia Magyarországon. Budapest, 1902.

58. NOORDUYN, C. L. W.: Vogelbescherming, C. L. W. Groningen, 1901.
59. NÜSSLIN, O., Prof.: Die Schweizer Coregonenspecies, Leipzig, 1903.
60. „ „ (Karlsruhe): Dr. Heinrich Nitsche †, Stuttgart, 1903.
61. PARONA, CORRADO Prof. dr.: Alcune particolarità di due individui dell' *Anas boschas*, Milano, 1877.
62. „ „ „ „ Sovra un caso dei Eterogenesi osservato in natura, Milano, 1878.
63. „ „ „ „ Sovra alcune monstruosità di uova di Gallina, Milano, 1878.
64. „ „ „ „ Caso di albinismo nella Cinciarella, Pavia, 1879.
65. „ „ „ „ Due casi deviazione nella mascella inferiore degli Uccelli, (*Columba livia* e *Parus major*.)
66. PARROT, K. Dr.: Die Schneegans in Bayern 1902.
67. PAVESI, PIETRO: E sempre il Merlo Bianco, Milano, 1903.
68. PETRIK OTTÓ: † Wierchow Rudolf 1821—1902. Visszaemlékezések és reflexiók, Budapest, 1902.
69. RICHMOND, CHARLES W.: Descriptions of eight new Birds from Islands off the West Coast of Sumatra, Washington, 1902.
70. RÜSSLER, E. Dr.: Noch einige Bemerkungen zu dem Artikel von Sp. Brusina im IV. Heft des I. Jahrganges dieser Zeitschrift, Berlin, 1903.
71. SCHAFARZIK FER., dr.: Budapest és Szt-Endre vidéke, Budapest, 1902.
72. „ „ „ Budapest harmadik főgyűjtőesatornájának földtani szelvénye, Budapest, 1903.
73. „ „ „ Emlékbeszéd Pethő Gyula dr. vál. tag felett, Budapest, 1903.
74. SCHICK, THEODOR aus Orendsaal: Beiträge zur Kenntniss der Mikrofauna des schwäbischen Lias, Stuttgart, 1903.
75. SCHMIERER, THEODOR aus Rieth: Das Altersverhältniss der Stufen „Epsilon“ und „Zeta“ des weissen Jura, Berlin, 1902.
76. THIENEMANN, J.: Zeitgemässe Aufforderung zum Aufhängen von Nistkästen, Königsberg, 1902.
77. „ „ Vogelwarte Rossitten: Vorkommen von *Surnia ulula* (L.) Berlin, 1902.
78. „ „ Genauere Beobachtungen über das Brutgeschäft einiger Vogelarten, Gera, 1902.
79. „ „ Einiges über unsere Krähen, Königsberg, 1902.
80. „ „ Vogelwarte Rossitten: Vorkommen von *Corvus cornix* × *Corv. corone*, Berlin, 1902.
81. TORDAY FER., dr.: Az egészség közgazdasági jelentőségéről, Budapest, 1902.
82. TSCHUSI, VIKT. Ritter von: Ornithologische Litteratur der Steiermark, Graz, 1902.
83. „ „ „ „ Ornithologische Litteratur Österreich-Ungarns und des Okkupationsgebietes, 1901, Wien, 1903.
84. „ „ „ „ Eine ornithologische Fälschung, Hallein, 1903.
85. „ „ „ „ Ueber palaearktische Formen, Hallein, 1903.
86. VAUTIER-DUFOUR, AUG.: Sur la Tele-Photographie, Genève, 1902.
87. „ „ La Tele-Photographie, Lausanne, 1902.
88. VAN VOLLENHOVEN, F. J. A.: De Nesteling van nuttige Vogels door het aauslaan van nestklossen etc, Nijmegen, 1901.
89. „ „ „ „ „ De Voeding van Vogels in den Winter en het vogelvoederkoffie van de Afd. Nijmegen etc, Nijmegen, 1902.
90. WHITAKER, JOS. I. S.: Additional Notes on Tunisian Birds, London, 1895.
91. „ „ „ „ Further Notes on Tunisian Birds, London, 1896.
92. „ „ „ „ Further Notes on Tunisian Birds, London, 1898.
93. „ „ „ „ On the Grey Shrikes of Tunisia, London, 1898.
94. „ „ „ „ On a collection of Birds from Morocco, London, 1898.
95. „ „ „ „ *Saxicola Caterinae* sp. nov., London, 1898.
96. „ „ „ „ On the Breeding of the Purple Gallinule in captivity, London, 1899.
97. „ „ „ „ On a small collection of Birds from Tripoli, London, 1902.
98. „ „ „ „ Sulla riproduzione in cattività del Pollo sultano — *Porphyrio coeruleus* Vaudelli, Palermo.
99. WÜSTNEI, C.: Die Adler Mecklenburgs, Schwerin, 1903.
100. ZACHARA LAJOS: A föld termőképességének fokozása elektromosság útján, Budapest.
101. ZEMPLÉNI ÁRP. Wesselényi Emlékezete, Pályanyertes óda, Budapest, 1902.

b) Ajándékok. — Geschenke.

a) *A m. kir. Földművelésügyi Ministeriumtól. — Vom kön. ung. Ministerium für Ackerbau.*

1. Magyarország földművelésügye az 1897—1902-ki években.
2. Magy. mezőgazdasági közigazgatás.
3. BREHM: Állatok világa, I—V. kötet.
4. BALOGH PÁL: Népfajok Magyarországon.
5. Útmutató gazdasági tudósítók számára. Budapest, 1903.
6. FEKETE LAJOS: Népszerű Erdészeti Növénytan beszélgetésekben. I, II. Budapest, 1903.
7. DR. ISTVÁNFY GYULA: Tanulmányok a szőlő fakórothadásáról. Budapest, 1902.
8. Törvényjavaslat a Telepítésről és Birtokeldarabolásról. Budapest, 1903.
9. MOLNÁR ISTVÁN: Faunlmányuti Jelentés. Budapest, 1903.

b) *A m. kir. Vallás- és Közoktatásügyi Ministeriumtól. — Vom kön. ung. Ministerium für Cultus und Unterricht.*

10. Le Pavillon Historique de la Hongrie à l'Exposition Universelle de Paris 1900.

c) DR. SZLÁVY KORNÉL úrtól. — Vom Herrn DR. KORNEL SZLÁVY.

11. Verhandlungen u. Mittheilungen des Siebenb. Vereins f. Wissenschaften zu Hermannstadt, Jahrg. I (1849—1850), Hefte 1—10; Jahrg. III (1852) Nr. 1—5.
12. Allgemeine deutsche Naturhistorische Zeitung. Herausg. von C. Tr. Sachse. II. Jahrg. 1847. Dresden und Leipzig.
13. Verhandlungen des Vereins für Naturkunde zu Pressburg. II. Jahrg. 1857. 1. Heft. Bd. V. 1860 und 1861.
14. Verhandlungen des Zool.-Botan. Vereins in Wien, Bd. VII (1857) I. Quartal, Bd. VIII (1858) I. Quart., Bd. XVII (1867). XXI (1871).
15. Die Dakischen Tetradrachmen Siebenbürgens etc. von E. Alb. Bielz. Hermannstadt, 1874.
16. Systematisches Verzeichniss der Käfer Siebenbürgens. von E. Alb. Bielz.
17. Ueber einige neue Arten der siebenbürgischen Mollusken-Fauna, von E. Alb. Bielz. Hermannstadt, 1859.
18. Ueber die *Clausilia fallox* Rossm. etc. von Wilh. West. 1859. (Sept. Abdr.)
19. Verzeichniss der Land- und Süßwassermollusken Siebenbürgens.
20. Idem. Vierte berichtigte u. vermehrte Ausgabe.
21. Systematisches Verzeichniss der Land- und Süßwassermollusken des österr. Kaiserstaates von E. A. Bielz. Hermannstadt, 1865. (Sep. Abdr.) p. 1—56.

d) HERMAN OTTÓ főnök úrtól. — Von Herrn CHEL O. HERMAN.

22. De Hibernaculis Hirundinum etc. Auctore: Christianus Schmidichen. Ed. III. Lipsiae, 1658.

e) Szilágy vármegye közönségétől. — Vom Municipium des Com. Szilágy.

23. Szilágy vármegye Monographiája. Írta PETRI MÓR. Tom. I—IV. Budapest, 1901—1902.

f) Bengalia kormányzójától. — Vom Gouverneur v. Bengal

24. A Tibetan-English Dictionary with Sanskrit Synonyms. By SARAT CHANDRA DAS. Calcutta, 1902.

c) Vásárolva. — Gekauft.

1. ROHWEDER, J.: Unsere Schneepfen in Wort und Bild. Gera-Untermhaus.
2. Francee. Carte du Ministère des Travaux publics au 200,000^e: 89 feuilles.
3. MARSCHALL, A. FR. u. PELZELN, A. von: Ornithoboneusis etc. Wien, 1882.
4. FISCHER, K. A.: A hunmagyar írás etc. Budapest, 1889.

5. SCHLEGEL, H. Dr.: Kritische Übersicht der Europäischen Vögel, Leiden, 1844.
6. A Pallas Nagy Lexikona. 18 kötet, Budapest, 1893—1900.
7. HERTWIG, RICH. Dr.: Lehrbuch der Zoologie, Jena, 1903.
8. WEISMANN, AUG.: Vorträge über Descendenztheorie, Bd. I, II, Jena, 1902.
9. DRESSER, H. E.: A Manual of Palaearctic Birds, London, 1902.
10. Laboratorium et Museum, Jahrg. 1902 u. 1903, Berlin.
11. The Ibis, London, Years 1902 and 1903.

d) Csereviszouy. — Tauschverkehr.

Hungaria.

1. Budapest: M. K. Földművelésügyi Ministerium: Kísérletügyi közlemények, V. 4, 5, VI. 1—2.
2. „ Kir. Magy. Természettudományi Társulat: Természettudom. Közöny: 396—409, füzetek (1902—1903). — Pótfüzetek: LXVII—LXXI. (1902—1903).
3. „ M. K. Szőlészeti Kísérleti Állomás és Ampelologiai Intézet: Közleményei, II. k. (1902.)
4. „ M. K. Országos Meteorologiai Intézet és Földmágnességügyi Intézet: Jelentés, III. (1902.) Évkönyvei, Hivatalos kiadványai.
5. „ LENDL, AD. dr.: A Természet, V. (1901/02) XXIV: VI. (1902/03) I—XXIV—VII. (1903/04) 1—II.
6. „ M. K. Állami Vetőmagvizsgáló Állomás: Jelentés.
7. „ Magyar Nemzeti Múzeum: Annales Historico Naturales Vol. I, Pars 1, 1903. — Jelentés (1902).
8. „ Magy. Tudományos Akadémia: Akadémiai Értesítő, 153—155 (1902), 157—166 (1903).
9. „ Országos Erdészeti Egyesület: Erdészeti Lapok, XLI. 8—12 (1902); XLII. 1—9. (1903).
10. „ Országos Magyar Gazdasági Egyesület: Köztelek, 61—99 (1902); 1—82 (1903).
11. „ Országos Magyar Vadászati Védegylet: Vadászlap, XXIII. (1902) 22—35; XXIV. (1903) 1—25.
12. „ (Földm. Ministerium): Néplap, IX. (1902) 32—52; X. (1903) 1—39.
13. „ „ „ Volksblatt IX. (1902) 32—52; X. (1903) 1—39.
14. „ Országos Állatvédő Egyesület: Állatvédelem, Évkönyve, 1902.
15. Kolozsvár: Erdélyi Múzeum-Egylet Orvos-Természettudományi Szakosztálya: Értesítő.
16. „ Erdélyrészi Kárpát-Egyesület: Erdély, XI. (1902) 6—12; XII. (1903) 1—3. Erdély Népei.
17. Miskolcz: Borsod-Miskolczi Közművelődési és Múzeum-Egyesület: Évkönyv.
18. Nagyszében: Siebenbürgischer Verein für Naturwissenschaften: Verhandlungen und Mittheilungen, LI. (1901).
19. „ Siebenbürgischer Karpathen-Verein: Jahrbuch XXIII (1903).
20. Selmeczbánya: M. K. Központi Erdészeti Kísérleti Állomás: Erdészeti kísérletek, IV. (1902) 3—4.; V. (1903) 1—2.
21. Sopron: Soproni Állatvédő-Egyesület: Évkönyve.
22. Zagrab: Hrvatsko Naravoslovno Društvo: (Societas Historico-naturalis Croatica): Glasnik XIV (1903), Hrvatska Ornitolovska Centrala, I. (1902), II. (1903).

Bosnia.

23. Serajevo: Bosn.-herz. Zemaljski Musej: „Materialien zu einer Ornith. Balearica“.

Austria.

24. Brünn: Naturforschender Verein: Verhandlungen, XL (1901). — Berichte der Meteorol. Commission XX (1900).

25. Graz: Naturwissenschaftlicher Verein für Steiermark: Mittheilungen, XXXIX, (1902).
26. Hallein: von Tschusi, Vict. Ritter zu Schmidhoffen: Ornithologisches Jahrbuch, XIII (1902) 5—6; XIV (1903) 1—4.
27. Klagenfurt: Naturhistorisches Landes-Museum von Kärnten: Jahrbuch 1901.
28. Praga: Forstliche Landesversuchsstelle für das Königreich Böhmen: Vereinskchrift für Forst-, Jagd- und Naturkunde.
29. Rovereto: I. R. Accademia degli Agiati: Atti, Vol. VIII, 3—4, (1902); Vol. IX, 1—2, (1903).
30. Trieste: Museo Civico di Storia Naturale: Atti, Vol. X, (1903).
31. Troppau: K. k. Österr.-Schles. Land- und Forstwirthschafts-Gesellschaft: Landwirthschaftliche Zeitschrift etc, Nr. 15—24 (1902); 1—18 (1903).
32. Wien: Ornithologische Section der k. k. Zoolog.-Botan. Gesellschaft: Die Schwalbe.

Germania.

33. Altenburg: Naturforschende Gesellschaft des Osterlandes: Mittheilungen, X, 1902.
34. Augsburg: Naturwissenschaftlicher Verein f. Schwaben und Neuberg (a. V.); Bericht XXV, 1902.
35. Berlin: R. FRIEDLÄNDER und Sohn: Naturae Novitates, 16—24 (1902); 1—18 (1903). — Bericht, XLVII (1902).
36. „ ANT. REICHENOW, Prof. Dr.: Ornithologische Monatsberichte, X (1902) 9—12; XI (1903) 1—9.
37. Braunschweig: Verein für Naturwissenschaften: Jahresbericht.
38. Chemnitz: Naturwissenschaftliche Gesellschaft: Bericht.
39. Danzig: Westpreussisches Provinzial-Museum: Amtlicher Bericht, XXIII, (1902).
40. Frankfurt a/O.: Naturwissenschaftlicher Verein des Regierungsbezirkes Frankfurt: Helios—Societatum Litterae, XV, (1901) 1—12.
41. Gera-Reuss: Deutscher Verein zum Schutze der Vogelwelt: Ornithologische Monatschrift, XXVII, (1902) 9—12.; XXVIII, (1903) 1—9.
42. Giessen: Oberhessische Gesellschaft für Natur- und Heilkunde: Bericht.
43. Halle: Kais. Leopoldino-Carolinische Deutsche Akademie der Naturforscher: Leopoldina, XXXIX (1903) 1—8.
44. Hanau: Wetterauische Gesellschaft für die gesammte Naturkunde: Bericht.
45. Magdeburg: Naturwissenschaftlicher Verein: Jahresbericht und Abhandlungen (1900—1902).
46. München: Ornithologischer Verein: Jahresbericht, III, (1901—1902).
47. Rossitten a/Nehrung: Vogelwarte-Rossitten: Jahresbericht, I, (1901); II, (1902).
48. Stettin: Ornithologischer Verein: Zeitschrift, XXVI, (1902) 8—12; XXVII, (1903) 1—9.
49. Tübingen: Königliche Universität: Tübinger Zoologische Arbeiten.

Belgium.

50. Bruxelles: La redaction (MM. C. LAGRANGE, E. LAGRANGE, A. LANCASTER etc.); Ciel et Terre, XXIII, 11—24; XXIV, 1—18.

Britannia et Hibernia.

51. Glasgow: Natural History Society: Transactions, Vol. V, Part, III, (1888—89; Vol. VI, Part, I, (1899/1900); Part, II, (1900/1901).
52. Hull: Yorkshire Naturalists Union: The Naturalist, Nr. 548—551 (1902), Nr. 552—560 (1903). — The Transactions, Part 29 (with Part, 28) 1903. (Leeds).
53. Tring: Rothschild's Museum: Novitates Zoologicae, IX, 3—4, et Supplementum („A Revision of the Sphingidae“) I.—X, 1—2.

Gallia.

54. Rennes: Bibliothèque de l'Université: Travaux.
 55. Marseille: Faculté des Sciences: Annales.
 56. „ Musée d'Histoire Naturelle: Annales.
 57. Paris: M. ADR. DOLLÉUSS, directeur gérant: La Feuille Des Jeunes Naturalistes, XXXII, 383—384; XXXIII, 385—395.

Helvetia.

58. Bern: CARL DAUT und GUST. BURG: Der Ornithologische Beobachter, II, (1903) 1—40.
 59. Chur: Naturforschende Gesellschaft Graubündens: Jahresbericht.
 60. St. Gallen: Naturwissenschaftliche Gesellschaft: Bericht, (1900—1901) 1902.

Suecia.

61. Upsala: Kongl. Svenska Vetenskaps Akademien: Arkiv för Zoologi, Band I, Häfte 1. 2. (1903).
 62. „ Kongl. Universitet: Arsskrift.

Rossia.

63. Dorpat (Jurjeff): Naturforscher-Gesellschaft bei der Universität: Archiv, Bd. XII, 2, 1902.
 — Sitzungsberichte, Bd. XIII, 1, 1902, — Schriften, XI, 1902.
 64. Jekaterinenburg: Société Onralienne des Amateurs des Sciences Naturelles: Bulletin
 Tom, XXII (1901) et Supplem.; Tom, XXIII, (1902).
 65. Moscou: Société Impériale des Naturalistes: Bulletin, 1902, 3—4; 1903, 1—2.
 66. Riga: Naturforscher-Verein: Arbeiten, X, — Korrespondenzblatt, XLV.
 67. Tiflis: Museum Caucasicum: Die Sammlungen, V, — Mittheilungen.

Norvegia.

68. Bergen: Museum: Aarbog.
 69. Tromsø: Museum: Aarsberetning. — Aarshefter, X, 21—22 (1898—1890) 1001; No, 24
 (1901) 1902.
 70. Throndejem: Kongelige Norske Videnskabero Selskab: Skrifter.

Luxemburg.

71. Luxemburg: Société des Naturalistes Luxembourgeois (Fauna): Comptes-Rendus des Séances,
 XII, Année, 1902.

Italia.

72. Genova: Museo di Zoologia e Anatomia Comp. della R.-Università: Bolletino Nr. 56—68
 (1897); Nr. 68—101 (1899); Nr. 102—120 (1901).
 73. Milano: Società Italiana di Scienze Naturali e Museo Civico di Storia Naturale: Atti XLII.,
 XLIII, (1903), Fase, 1—2, — Memorie.
 74. Palermo: R. Accademia di Scienze, Lettere e Belle Arti: Atti.
 75. Pisa: Società Toscana di Scienze Naturali residente in Pisa: Atti: Memorie Vol. XIX, —
 Processi Verbali Vol. XIII.
 76. Siena: Direzione di redazione: Avicula VI, 53—60; VII, (1903) 61—68.

Hollandia.

77. Utrecht: Koninkl. Nederlandsch. Meteorol. Institut: Meteorologisch Jaarboek voor 1900,
 LII; voor 1901, LIII.

America meridionalis.

78. Buenos-Aires: Museo Nacional: Anales Ser. II, Tom. IV.; Ser. III, Tom. I, entr. 1—2,
 1902. — Comunicaciones, T. I, 1—2, 3—5 (1898, 1899); 6—7 (1900);
 8—10 (1901). — Memorias, 1894, 1895, 1896, 1897, 1898, 1899.

79. Montevideo: Museo Nacional: Anales Tom. III, fasc. 9—10.
 80. S. Paulo: Museu Paulista: Revista, Vol. V.

America septentrionalis.

81. Boston: American Academy of Arts and Sciences: Proceedings, XXXVII, 15—22; XXXVIII, 1—19.
 82. Cambridge, Mass.: Nuttall Ornithological Club: The Auk, 1902, 4: 1903, 1—3.
 83. Davenport, Iowa: Academy of Sciences: Proceedings, Vol. VIII, (1899—1900).
 84. New-York: American Museum of Natural History: Bulletin, Vol. XVI, Articles: VIII—XIII; XIX—XXI, XXV, XXVI; XXXIII—XXXIV. — Memoirs.
 85. Ottawa (Canada): Geological and Natural History Survey of Canada: Catalogue of Canadian Birds, Part. II, 1903.
 86. Rock Island, Ill.: Augustana College: Augustana Library Publications, Nr. 3, 1902.
 87. San Francisco, Cal.: California Academy of Sciences: Proceedings: Zoology, Vol. II, Nr. 3 (1900); Vol. III, Nr. 1 (1901).
 88. Santa Clara, Cal.: Cooper Ornithological Club of California: Pacific Coast Avifauna Nr. 3, 1902. — The Condor: Vol. V, Nr. 1—4, 1903, (Paulo Alto).
 89. St. Louis, Mo.: Academy of Science: Transactions Vol. X, 1—8 (1900); XI, 6—11 (1901); XII, 1—8 (1902).
 90. Washington: Smithsonian Institution: Miscellaneous Collections. — Report, Nr. 1358 (1902).
 91. „ U. S. Department of Agriculture: Division of Biological Survey: North American Fauna, Nr. 21—22.— Bulletin, Nr. 14. — Yearbook.
 92. „ Secretary of Agriculture: Report.
 93. „ United States National Museum: Proceedings, Nr. 1276, 1281, 1288 (1902); Nr. 1318, 1322 (1903).

Asia.

94. Buitenzorg, Java: Institut Botanique: Bulletin XIII. (Zoologie I.) 1902.
 95. Calcutta: Asiatic Society of Bengal: Journal (Natural History), Journal (Antropology). — Proceedings.
 96. Manila, (Ins. Philippinae): Philippine Museum: Bulletins, I, II, 1903.

Africa.

97. Cairo: Institut Egyptien: Bulletin.

Australia.

98. Sydney: Australian Museum: Memoirs. — Catalog Australian Birds. — Records, Vol. IV, 4—7 (1902). — Report of Trustees.

INDEX ALPHABETICUS AVIUM.

- Acanthis cannabina* (120. 28)
Accentor 214
 — *collaris* 90, 275
 — — *reiseri* 275
 — *modularis* 69, 90, 114, 185, 187, 205, 281
Accipiter nisus 68, 72, 84, 204, 294
Acrocephalus arundinaceus 73, 89, 114, (115. 4), 186, 187, 280
 — *lacustris* 280
 — *palustris* 114, 187, 294
 — *phragmitis* (120. 27)
 — *streperus* 90, 115.4
 — *turdoides* (114. 2)
*Aedon luscini*a 285
Aegialitis fluviatilis (121. 32)
 — *minor* 203, 206, 212
Aegithalus caudatus 91
Agrobates galactodes 89
Alauda arborea 67, 69, 93, 115, 186, 187
 — *arvensis* 67, 72, 92, 115, 185, 187, 189, 190, 196, 197, 203
 — *brachydaetyla* 250
 — — *dukhunensis* 250
 — *eristata* 82, 92, 204, 272
Alca torda 102
Alcedo ispida 87, 294
Alpenraube 43, 64, 65
Alprabe 43, 46, 64
Ampelis garrula 90, 116
Anas boschas 69, 99, 117, 185
 — *crecca* 69, 72, 99, 116, 185
 — *penelope* 69, 72, 117
 — *querquedula* 99, 117
 — *strepera* 69, 72, 99, 216
Anser albifrons 99, 293
 — *anser* 72, 98, 117, 186, 187
 — *brachyrhynchus* 278
 — *cinereus* (117. 12)
 — *fabalis* 69, 70, 98, 117
 — *limmarchicus* 262
 — *leucopsis* 262
 — *segetum* (117. 13)
Anthropoides virgo 282
Anthus aquaticus 205, 209, 212
 — *arboreus* 204, 209, 212, 213
 — *campestris* 92, 118
 — *cervinus* 76, 92
 — *obscurus* 92
 — *pratensis* 69, 92, 118, 186, 187, 209, 211
 — *spipoletta* 69, 92
 — *trivialis* 73, 92, 118, 186, 187, 280
Aquila clanga 83
 — *chrysaetus* 83
 — *imperialis* 202
Aquila maculata 118, 294
 — *melanaetus* 82
 — *naevia* 83. (118. 17), 202
 — *pennata* 83
Archibuteo lagopus 83, 118, 262
Ardea alba 98, 119
 — *cinerea* 72, 97, 119, 185, 186, 187, 285, 286
 — *comata* (119. 22), 213
 — *cornuta* 206
 — *garzetta* 73, 98
 — *minuta* 119, 185
 — *purpurea* 72, 73, 97, 119, 186, 187, 206, 213
 — *ralloides* 73, 98
Ardeola ralloides 119
Ardetta minuta 98
Arenaria interpres 96.
Arquata sylvatica 40
Asio accipitrinus 85, 120, 294
 — *otus* 85, 294
Astur brevipes 84
 — *palumbaris* 84, 294
Bachstelze, schwarzköpfige 253
Bakcsó 64
Bakcsóka 64
Bakvarjú 65
 [Baldibis] 42, 63
Batla 63
Bernicia bernicia 99
Bergeremite 43, 46, 64
Billegető, kucsmás 253.
Bonasa bonasia 94
Botaurus stellaris 68, 98, 120
Bölömbika 98
Bubo bubo 85, 258
Bucephala clangula (144 : 61)
Budytes campestris 279
 — *flavus cinereocapillus* 91
Buteo buteo 68, 83, 120, 185, 186, 187, 294
 — *vulgaris* (120. 26)
 — *zimmermannae* 283.
Caccabis saxatilis 94
 — *rufa* 94
Calamodus schoenobaenus 89, 120, 294
 — *aquaticus* 89
 — *melanopoyon* 89
Calandrella brachydaetyla 73, 79, 92
Calcarius nivalis 93
Calidris arenaria 95, 217
Calobates melanope 280
 — *hoarula* 280
Cankó, billogető 218
Cannabina cannabina 94
 — *linaria* 94, 120
 — *linota* 204
Caprimulgus europaeus 86, 120, 186, 187, 207, 213
Carbo cormoranus 64
Carduelis carduelis 94
 — *elegans* 203, 204
Cerchneis cenchris 73, 83, 262
 — *tinnunculus* 73, 83, 121, 185, 186, 187
 — *tinnuncula* (121. 30)
 — *vespertinus* 73, 76, 83, 121, 186, 187
 — *vespertina* (121. 31)
Certhia familiaris 87
 — *familiaris brachydaetyla* 275
Cettia cetti 79, 89
Charadrius alexandrinus 95, 217
 — *dubius* 73, 95, 121, 187, 217
 — *hiaticola* 73, 95, 217
 — *pluvialis* 68, 72, 95, 217, 262
 — *sqatarola* 95, 217
 — *morinellus* 95
Chelidon urbica 285, 286
Chelidonaria urbica 72, 73, 76, 87, 121, 186, 187, 189, 191, 192, 196, 197, 255, 293
Chloris chloris 94, 186, 258
Chrysomitris spinus 94
Ciconia ciconia 98, 123, 186, 187, 189, 190, 191, 192, 196, 197, 259, 261, 285, 286, 288, 291
 — *alba* 78 (123. 35), 207, 211
 — *nigra* 99, 133, 186, 187, 262, 285, 286
Cinclus aquaticus 272
 — — *albicollis* 205
 — *cinclus* 87, 293
 — — *aquaticus* 275
 — — *typicus* 275
 — *melanogaster* 272
 — *pyrenaeicus* 272
 — *minor* 272
Circaetus gallicus 84
 — *aeruginosus* 84, 133, 186, 187
 — *cyaneus* 83, 133, 186, 187, 293
 — *macrourus* 72, 84, 133, 293
 — *pygargus* 84, 133, 186
Cisticola schoenicla 89
Clivicola riparia 87, 134, 186, 187
Coccothraustes coccothraustes 94
Coccyzus glandarius 86
Colaeus 271, 277
Colaeus monedula 85, 277, 294
 — — *collaris* 276
Columba livia 94

- Columba oenas* 94, 134, 186, 187, 189, 190, 196, 197, 294
 — *palumbus* 72, 78, 94, 136, 186, 187, 285, 286
Colymbus auritus 102
 — *cristatus* 102, 137
 — *griseigena* 102
 — *luviatilis* 102, 137, 186
 — *septentrionalis* (145:69)
Comatibis comata 40, 41
 — *eremita* 41
Coracias 213
 — *garrula* 85, 137, 186, 187, 208, 213, 285, 286
 [— *huppé*] 42, 63
Cormoranus 64
 [Corneille de bois des Cantons Suisses] 42, 45, 46, 63
 [— de Mer] 42, 45, 64
Corone 270
 — *corone* 270
 — — *cornix* 270
 — *cornix* 271
 [Corvo aquatico] 43, 45
 [— marino] 43, 45
 [— spillato] 43, 45, 63
Corvus 277
 — *alpinus* 46
 — *aquaticus* 45
 — *corax* 85, 205
 — *cornix* 85, 205, 272
 — *corone* 85, 272
 — *eremita* 40, 46
 — *frugilegus* 69, 70, 85, 263
 — *graculus* 40
 — *montanus* 46
 — *marinus* 64
 — *monedula* 203, 204, 277
 — *sylvaticus* 35, 40, 46
Corydus 273
Coturnix coturnix 72, 94, 137, 186, 187, 189, 193, 196, 198, 206, 285, 286, 288
 — *Baldami* 276
 — *dactylisonans* (137:47)
 — *communis* 213
Coturnix coturn. × *Perdix perdix* 276
Cotyle riparia (134:41)
 — *rupestris* 82
Crex crex 97, 139, 186, 187
Cuculus canorus 73, 76, 86, 139, 187, 189, 192, 196, 198, 202, 203, 207, 212, 213, 262, 285, 286, 292
 [Cuervo caluo] 43, 45, 63
Cursorius gallicus 95
Cyanecula 278
 — *suecica* 88, 142, 278
 — *cyanecula* 278
 — *dichrostema* 278
 — *orientalis* 278
Cygnus cygnus 262
 — *minor* 98
Cygnus olor 98
Cypselus apus (162:89)
 — *melba* (162:90)
 — *murinus* 275
Csér, kis 216
 — *küszvágó* 216
 — *széki* 216
Dafila acuta 69, 72, 99, 142
Dendrocopus leuconotus 86
 — *major* 86
 — *medius* 86
 — *minor* 86
Dryocopus martius 86
 [El cuervo caluo] 43
Emberiza caesia 93
 — *calandra* 76, 79, 82, 93, 142, 186, 294
 — *cirlus* 93
 — *cia* 69, 93
 — *citrinella* 69, 79, 93, 205
 — *hortulana* 93, 211, 213
 — *melanocephala* 93
 — *miliaria* 204, (142:52)
 — *schoeniclus* 93, 143, 186, 211
Erismatura leucocephala 100
Erithacus cyaneculus (142:50)
 — *astrologus* 279
 — *rubecula* 68, 88, 143, 186, 187, 210, 211, 212, 281
Falco barbarus 83
 — *eleonora* 83
 — *feldeggii* 83
 — *lanarius* 83
 — *merillus* 83, 143, 294
 — *peregrinus* 83
 — *regulus* (143:55)
 — *sacer* 263, 294
 — *subbuteo* 83, 143, 207, 213, 294
 — *vespertinus* 207, 213
Fecske, füstí 73, 75, 193, 197, 218, 265, 291
 — *molnár* 255
Fenyérfutó 217
Ficedula rufa (170:115)
 — *sibilatrix* (171:116)
 — *trochilus* (171:117)
Fliegenschnäpper, grauer 258
Fogoly 220, 221
Fratereula arctica 102
Fringilla coelebs 69, 93, 143, 186, 187, 204
 — *montifringilla* 93, 144
 — *nivalis* 144, 186
Fulica atra 64, 97, 144, 186, 187, 281
Fuligula clangula 69, 99, 144
 — *ferina* 69, 99
 — *fuligula* 69, 72, 99, 144
 — *hyemalis* 99
 — *marila* 69, 99, 144
Fuligula nyroca 99, 145
 — *rufina* 72, 79, 99
Fulix cristata (144:62)
 — *marila* (144:63)
Fülesbagoly, nagy 258
Fűj 258
Füsti fecske 193, 257, 265
Galerida 272, 273
Galerita 272, 273
Gallinago gallinago 68, 72, 97, 145, 186, 187
 — *major* 72, 76, 97, 145
 — *scolopacina* (145:65), 206, 211
 — *gallinula* 68, 97, 145, 186
Gallinula chloropus 72, 97, 145, 186, 187
Garrulus glandarius 85, 294
Gavia arcticus 102
 — *glacialis* 102
 — *septentrionalis* 102, 145
Geronticus 40
 — *comatus* 40, 41
 — — *calvus* 41
 — *eremita* 35, 41
Glareola pratineola 97, 216
Glaucidium noctuum 84, 294
 — *passerinum* 84
 — *setipes* 275
Gólya, fehér 197, 291
 [Gomare] 43, 63
Graculus carbo (170:112)
 — *cristatus* (170:113)
 — *pygmaeus* (170:114)
Gressores 63
Grus grus 72, 73, 97, 146, 186, 187
 — *cinerea* (146:70)
 — *virgo* 97
Grünling 258
Gypaëtus barbatus 202
Gyps fulvus 82, 202
Haematopus 73, 95
 — *ostralegus* 262
Hálászmadár 119
Halfarkas, szélesfarkú 215
Haliaëtus albicilla 82, 262
Hausrothschwanz 258
Haussperling 255
Házi veréb 255
Heringsirály 215
Himantopus himantopus 73, 76, 95, 146, 280
 — *autumnalis* (146:71)
Hirundo rustica 72, 73, 74, 86, 147, 186, 187, 189, 191, 192, 196, 197, 203, 208, 213, 218, 265, 285, 286, 288, 291, 292
 — *rufula* 87
 — *rupestris* 87
 — *urbica* 203, 208, 212
Hoplopterus spinosus 95
Hydrochelidon fissipes (158:73)

- Hydrochelidon hybrida* 102
 — *leucoptera* 102
 — *nigra* 102, 158, 294
Hypolais icterina (158 : 74), 209, 213, 214
 — *hypolais* 73, 158, 187, 294
 — *polyglotta* 90
 — *pallida* 90, 204, 209, 214
 — *olivetorum* 90

Ibidae 63
Ibis 63
 — *calvus* 40, 41
 — *comata* 40, 41
 — *comatus* 40
Inocotis comata 41

Junx torquilla (159 : 75)
Jynx torquilla 86, 159, 186, 187, 207, 212, 213, 254, 255

Kahlibis 43, 63
Kahlrabe 35, 43, 63
Kakuk 193, 198, 288, 292
Kékbecg, vörös csillagü 279
Kerecsensólyom 263
Klausrabe 43, 63
Klausrapp 43, 45, 63
Kuckuck 193, 198, 288, 292

Lanius 78
 — *collurio* 73, 85, 159, 186, 187, 203, 208, 213
 — *excubitor* 85
 — *meridionalis* 85
 — *minor* 85, 159, 187, 203, 208, 213
 — *senator* 85
Larus argentatus 215
 — *argentatus michahellesi* 101, 262
 — *canus* 101, 160
 — *fuscus* 101, 215, 262, 293, 294
 — *melanocephalus* 73, 101, 215
 — *minutus* 102, 216, 294
 — *ridibundus* 72, 101, 160, 186, 187
Légykapó, szürke 258
Lenike 280
Lépkedök 63
 [Lesni kruk] 43, 45, 63
Lestris parasitica 262
Lerche, kurzzeilige 250
Ligurianus chloris 204
Lile, kis 217
 — *parti* 217
 — *pettyes* 217
 — *széki* 217
 — *ujjas* 217
Limicola platyrhyncha 96
Limosa limosa 72, 96
 — *lapponica* 96
Locustella fluviatilis 160, 186, 187
 — *lanceolata* 89
 — *luscinioides* 89, 160
 — *naevia* 160

Loxia curvirostra 94, 293
 — *pytiopsittacus* 94
Luscinia luscinia 73, 88, 161, 186, 187
 — *philomela* 161, 186, 187, 210, 212, 213
 — *veia* 204, 210, 212
Lycus 277
Lycus monedula 271
 — — *collaris* 271

Mähnenibis 43, 63
Mareca penelope (117 : 10)
Meerabe 43, 45, 64
Meerrapp 43, 45, 64
Mehlschwalbe 255
Melanocorypha calandra 70, 79, 82, 92
Mergus albellus 69, 100, 161
 — *merganser* 69, 100, 161
 — *serrator* 69, 100, 162
Merops apiaster 87, 162
Merula alpestris 275
 — *orientalis* 275
Micropus apus 73, 77, 87, 162, 186, 187, 293
 — *melba* 72, 87, 162
Miliaria calandra 81
 — *meridionalis* 80
 — *minor* 80
Milvus ater 207, 211
 — *ictinus* 162
 — *korschun* 162
 — *migrans* 83, 162, 186, 187
 — *milvus* 72, 83, 162, 263
Molnárfecke 255
Monticola saxatilis 69, 88, 162
 — *cyana* (163 : 94)
 — *solitaria* 88, 163
Montifringilla nivalis (144 : 59)
Motacila alba 69, 91, 163, 186, 187, 189, 190, 196, 197, 204, 209, 211, 285, 286, 291
 — *boarula* 69, 91, 166, 186, 187, 205
 — *llava* 73, 91, 166
 — — *melanocephala* 204, 209, 212
 — *melanocephala* 73, 82, 91, 253
 [Morski kruk] 43, 45, 63
Muscicapa atricapilla 73, 90, 167, 187, 211, 212
 — *collaris* 90, 167, 187, 210, 212
 — *grisola* 73, 90, 167, 187, 210, 213, 214, 238
 — *parva* 90, 167, 210, 214, 252

Nachtrabe 43, 64
Nachtrapp 43, 64
Nachtreiher 63
 „Nebunac“ 98
Neophron percnopterus 82
Nisaëtus fasciatus 262
Nucifraga caryocatactes 86, 271
 — *macrorhyncha* 271
Numenius arcuatus 72, 96, 167, 186, 187, 262

Numenius phaeopus 96, 168
 — *tenuirostris* 96
Nyctala tengmalmi 85
Nycticorax 64
 — *nycticorax* 73, 98, 168, 186, 187
 — *griseus* 207, 212, 213
Nyroca leucophthalmus (115 : 64)
Nyaktekercs 254

Oedemia fusca 100
 — *nigra* 100
Oedienemus crepitans (168 : 105)
 — *oedienemus* 72, 95, 168
Oriolus 78
 — *galbula* (168 : 106), 203, 208, 213, 214, 285, 286
 — *oriolus* 73, 83, 168, 186, 187, 189, 193, 196, 198
Ortygometra crex (139 : 48)
 — *minuta* 82
 — *parva* 72, 97
 — *porzana* 72, 97, 168
 — *pusilla* 97, 170
 — *pygmaea* (170 : 108)
Otis tarda 95
 — *tetrax* 68, 95, 262
Otocoris alpestris 93

Pacsirta, rövidujjú 250
Pandion haliaëtus 73, 82, 170
Panurus biarmicus 90, 91
Partfutó, apró 218
 — *havasi* 218
Parns ater 91
 — *caudatus roseus* 205
 — — *typicus* 205
 — *coeruleus* 91, 205
 — *communis* 274
 — *communis stagnalis* 275
 — — *subpalustris* 275
 — *lugubris* 91
 — *major* 91, 203, 204
 — *montanus* 275
 — — *accedens* 275
 — — *assimilis* 275
 — *palustris* 91
Passer domesticus 93, 204
 — *montanus* 93, 204
Pastor roseus 87
Pavoncella pugnax 73, 76, 96, 170
Pelecanus crispus 79, 100
 — *onocrotalus* 100, 262
Perdix perdix 94, 220, 221
Perisoreus infaustus 278
Pernis apivorus 73, 170
Phalacrocorax 36, 40, 44
 — *carbo* 100, 170
 — *graculus* 100, 170
 — *pygmaeus* 79, 100, 170
Phalaropus rufescens 97
 — *lobatus* 262
 — *hyarboricus* 279

- Philomachus pugnax (170:110)
 Phyllopnuste trochilus 202, 209,
 212, 213
 — rufa 204, 209, 210, 212
 — sibilatrix 209, 212, 213
 Phylloscopus acredula 69, 170, 186,
 187, 294
 — bonelli 90
 — rufus 90
 — proregulus 90
 — sibilator 90, 171, 186, 187
 — trochilus 90, 171, 186, 187
 Pica caudata 203, 204
 Picus canus 86
 — viridis 86
Pipőke 280
 Pisorhyna scops 73, 84, 171
 Platalea leucorodia 72, 98, 171
 Plegadis 63
 — falcinellus 73, 98, 171, 294
 Podiceps cristatus (137:44)
 — minor (137:45)
 Porphyrius hyacinthinus 97
 Pratincola rubetra 73, 88, 172, 186
 187, 204, 210, 213
 — rubicola 68, 88, 172, 187, 210, 211
 Ptilocorys 272
 — cristata 272
 — macrorhyncha 273
 — senegalensis 272, 273, 274, 283
 Puffinus puffinus 101
 — griseus 101
 Pyrrhocorax alpinus 65
 — pyrrhocorax 79, 85
 — graecus 86
 Pyrrhula pyrrhula 94, 294

 Querquedula circaea (117:11)
 — crecca (117:9)

 Rallus aquaticus 73, 97, 172
 Rauchschnalbe 73, 75, 257,
 265
 Rebhuhn 221
 Recurvirostra avocetta 97, 172, 262,
 294
Récze, Kendermágos 216
 Regulus ignicapillus 91, 205
 — regulus 91
 Remiza pendulina 91
Rétisas 263
 Rohrdrommel 98
Rozsdafarkú, házi 258
 Ruticilla phoenicea 71, 73, 88, 172,
 186, 187, 202, 210, 212, 213
 — tithys 68, 88, 173, 187, 210, 212, 258

 Saatkrahe 263
 Saxicola aurita 73, 82, 88, 210, 212
 — oenanthe 72, 88, 173, 186, 187,
 204, 210, 211, 212
 Saxicola stapanina 73, 82, 88
Sas, réti 263
 Scheller 39, 43, 45, 46, 63
 Schopfbibis 43, 64
 Schwalbe 193, 197
 Schweitzer Eremit 43, 64
 Schwemmere Gans 43, 44,
 46, 65
 Scolopax rusticula 68, 96, 174, 186,
 187, 189, 190, 191, 196, 197, 258,
 285, 286
 Seeadler 263
 Serinus hortulanus (177:129), 211,
 212, 213
 — serinus 94, 177, 186, 187
Sirály, ezüstös 215
 — hering 215
 — kis 216
 — szerezsen 215
 Sitta caesia 86
 — europaea 86
 — syriaca 86
 [Sonneur] 42, 45, 63
 Spatula clypeata 69, 99, 177
 Steinkrahe 43, 65
 Steinrapp 43, 45, 64
 Stercorarius catarrhaetes 101
 — parasiticus 101
 — pomatorhinus 101, 215, 262, 294
 Sterna cantianca 102
 — caspia 102
 — fluviatilis (177:131)
 — hirundo 102, 177, 216
 — minuta 102, 177, 216
 — nilotica 102
 Storch 197, 291
 — weisser 259
 Strix flammea 85
 Sturnus vulgaris 69, 72, 87, 177,
 186, 187, 189, 190, 196, 197, 203,
 211, 285, 286
 — vulgaris intermedius 208
 Sylvia atricapilla 69, 89, 179, 186,
 187, 204, 212, 213
 — cinerea (180:138), 203, 208, 212,
 213
 — curruca 72, 89, 179, 186, 187,
 208, 213
 — hortensis (10:137)
 — melanocephala 89
 — nisoria 89, 180, 187, 204, 213
 — orphea 73, 89
 — simplex 89, 180, 186, 187
 — subalpina 73, 89
 — sylvia 73, 89, 138, 186, 187
 — undata 89
 Sturnus aluco 85, 294
 — uralense 262
Szalonka, erdei 258
Szárcsa 44, 64
 Tadorna casarea 99
 — tadorna 99, 262
Turvarjú 35, 63
 — remete 63
 Tetrao tetrix 94
 — urogallus 94
 Thalassidroma pelagica 101
 Tichodroma muraria 87, 294
 Totanus calidris (181:143), 206, 213
 — fuscus 96
 — glareola 96, 180
 — glottis (181:141)
 — hypoleucus 69, 73, 96, 181, 186,
 187, 218, 294
 — nebularius 96, 181, 293
 — ochropus 96, 181, 186, 294
 — stagnatilis 96
 — totanus 96, 181, 187
 Tringa alpina 96, 218
 — maritima 96
 — minuta 96, 218
 — subarcuata 96
 — temmineki 96
 Troglodytes parvulus 205
 — troglodytes 90
 Turdus iliacus 88, 181, 186, 187, 209,
 211, 212
 — merula 88, 181, 186, 187, 205
 — musicus 68, 88, 181, 186, 187,
 209, 211
 — pilaris 68, 88, 181
 — torquatus 88, 181, 186, 187
 — viscivorus 68, 88, 210, 211, 213,
 293
 Turmwiedehopf 43, 64
 Turtur auritus 207, 213
 — turtur 73, 94, 181, 186, 187, 189,
 193, 196, 198, 285, 286

 Uhu 258
 Upupa epops 72, 87, 184, 186, 187,
 189, 191, 196, 197, 208, 212, 213,
 285, 286, 288, 293
 — crenata 49
 — montana 40

Vakvarjú 64
 Vanellus vanellus 69, 72, 95, 185,
 186, 187, 189, 190, 196, 197, 285,
 286
Varjú, rétési 263
 — vizi 43, 44, 64
Vízivarjú 44, 64
 Vultur monachus 82, 202

 Wachtel 258
 Waldrapp 35, 43, 44, 45, 64
 Waldschnepfe 258
 Wasserrapp 64
 [Water crow] 43, 44, 64
 Wendehals 254
 [Wood crow from Switzerland] 43,
 44, 46, 63
 [Wodni kruk] 64

Zöldike 258.